

Mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru – Za evropsko strategijo na področju e-pravosodja

(2009/C 128/02)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 286 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in zlasti člena 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov⁽¹⁾,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov⁽²⁾ ter zlasti člena 41 Uredbe –

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. UVOD

1. Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru – Za evropsko strategijo na področju e-pravosodja (v nadaljnjem besedilu: sporočilo) je bilo sprejeto 30. maja 2008. ENVP v skladu s členom 41 uredbe (ES) št. 45/2001 predstavlja svoje mnenje.
2. Namen sporočila je predlagati strategijo na področju e-pravosodja, ki naj bi povečala zaupanje državljanov v evropsko območje pravice. Glavni cilj e-pravosodja naj bi bil po vsej Evropi povečati učinkovitost pravosodja v korist državljanov. Ukrepi Evropske unije naj bi državljanom omogočili dostop do informacij, pri čemer morajo biti odpravljene jezikovne, kulturne in pravne ovire zaradi različnosti sistemov. Sporočilu sta priložena osnutek akcijskega načrta in časovni razpored različnih projektov.
3. To mnenje ENVP zadeva tiste dele sporočila, ki se nanašajo na obdelavo osebnih podatkov, varstvo zasebnosti na področju elektronskih komunikacij in prosti pretok podatkov.

⁽¹⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

⁽²⁾ UL L 8, 12.1.2001, str. 1.

II. OZADJE IN OKVIR

4. Svet PNZ je junija 2007⁽³⁾ opredelil več prednostnih nalog pri razvoju e-pravosodja:

— vzpostavitev evropskega vmesnika, portala e-pravosodja;

— vzpostavitev pogojev za povezovanje različnih registrov, kot so kazenske evidence, registri plačilne nesposobnosti, trgovinski in poslovni registri ter zemljiške knjige;

— začetek priprav za uporabo IKT pri postopku za evropski plačilni nalog;

— večja uporaba tehnologije za videokonference v čezmejnih postopkih, predvsem pri pridobivanju dokazov;

— razvoj podpornih orodij za prevajanje in tolmačenje.

5. Delo na področju e-pravosodja je od takrat nenehno napredovalo. Po mnenju Komisije je treba prednost dati operativnim projektom in decentraliziranim strukturam ter hkrati zagotoviti usklajevanje na evropski ravni in uporabiti obstoječe pravne instrumente, pri čemer je treba njihovo učinkovitost izboljšati s pomočjo računalniških orodij. Projekt e-pravosodja⁽⁴⁾ je podprl tudi Evropski parlament.

6. Komisija dosledno spodbuja uporabo sodobne informacijske tehnologije na civilno- pa tudi kazenskopravnem področju. Tako so bili razviti instrumenti, kot je evropski plačilni nalog. Komisija že od leta 2003 upravlja „portal“ Evropske pravosodne mreže v civilnih in gospodarskih zadevah, ki je državljanom na voljo v 22 jezikih. Prav tako je zasnovala in vzpostavila evropski pravosodni atlas. To so predhodniki prihodnjega evropskega okvira za e-pravosodje. Na kazenskopravnem področju Komisija razvija mehanizem, ki naj bi omogočil izmenjavo informacij iz kazenskih evidenc držav članic⁽⁵⁾. Poleg tega sistema za varno komunikacijo z nacionalnimi organi ni razvila samo Komisija, temveč tudi Eurojust.

⁽³⁾ Dok. 10393/07 JURINFO 21.

⁽⁴⁾ Glej osnutek poročila Evropskega parlamenta, Odbor za pravne zadeve.

⁽⁵⁾ Glej zlasti sistem ECRIS, o katerem govorimo v nadaljevanju.

7. Z e-pravosodjem naj bi ustvarili več možnosti, da bi v prihodnjih letih konkretizirali evropsko pravosodje za državljane. Komisija je sprejela sporočilo o e-pravosodju, da bi tako začrtala splošno strategijo za to pomembno področje. V sporočilu so določena objektivna merila za določitev prednostnih nalog, zlasti za prihodnje projekte na evropski ravni, tako da bi konkretne rezultate dosegli v doglednem času.
8. V delovnem dokumentu služb Komisije, tj. spremnem dokumentu k sporočilu s povzetkom ocene učinka, je predstavljeno tudi ozadje ⁽⁶⁾. Pri pripravi poročila o oceni učinka so upoštevali odziv držav članic, pravosodnih organov, pravosodnih delavcev, državljanov in gospodarstvenikov, z ENVP pa se niso posvetovali. V poročilu o oceni učinka so kot najprimernejšo za reševanje problemov označili možnost, ki združuje evropsko razsežnost in nacionalne sposobnosti. To možnost so izbrali tudi v sporočilu. Strategija bo usmerjena v uporabo videokonference, vzpostavitev portala e-pravosodje, izboljšanje prevajalskih orodij z razvojem spletnih orodij za samodejno prevajanje, izboljšanje komuniciranja med pravosodnimi organi, boljše povezave med nacionalnimi evidencami in spletna orodja za evropske postopke (na primer evropski plačilni nalog).
9. ENVP podpira to usmeritev. Na splošno podpira vsestranski pristop k e-pravosodju. Strinja se, da je treba izboljšati tri stvari: dostopnost sodnega varstva, sodelovanje med evropskimi pravosodnimi organi in učinkovitost samega pravosodnega sistema. Ta pristop vključuje več institucij in oseb:
- države članice, ki so najbolj odgovorne za zagotavljanje učinkovitih pravosodnih sistemov, vrednih zaupanja;
 - Evropsko komisijo v vlogi varuha pogodb;
 - pravosodne organe držav članic, ki potrebujejo boljša orodja za komuniciranje zlasti v čezmejnih postopkih;
 - pravosodne delavce, državljane in podjetja, ki se vsi zavzemajo za večjo uporabo računalniških orodij, da bi našli boljše rešitve za svoje potrebe na področju pravosodja.
10. Sporočilo se tesno navezuje na predlog sklepa Sveta o vzpostavitvi Evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc (ECRIS), o katerem je ENVP 16. septembra 2008 izdal mnenje ⁽⁷⁾. Predlog je podprl, vendar je treba upoštevati več pripomb. ENVP je predvsem poudaril, da bi bila potrebna dodatna jamstva glede varstva podatkov, saj trenutno ni celovitega tovrstnega pravnega okvira na področju sodelovanja policijskih in pravosodnih organov. Zato je poudaril, da je treba učinkovito nadzirati varstvo podatkov v sistemu, pri čemer bi morali sodelovati organi držav članic in Komisije, ki zagotavlja skupno komunikacijsko infrastrukturo.
11. Izpostaviti bi bilo treba predvsem ta priporočila iz mnenja:
- zahteva po visoki ravni varstva podatkov kot predpogoju za izvajanje sprejetih ukrepov;
 - jasna določitev odgovornosti Komisije za skupno infrastrukturo sistema ter uporabe uredbe (ES) št. 45/2001, s čimer bi zagotovili večjo pravno varnost;
 - prav tako bi morala biti Komisija – in ne države članice – odgovorna za programsko opremo za povezovanje, tako da bi bila izmenjava bolj učinkovita in nadzor nad sistemom boljši;
 - samodejno prevajanje bi bilo treba jasno opredeliti in omejiti, tako da bi zagotovili vzajemno poznavanje kaznivih dejanj brez poseganja v kakovost posredovanih informacij.
12. Ta priporočila bi bilo treba upoštevati tudi pri analizi sporočila.

III. IZMENJAVA INFORMACIJ, PREDVIDENA V SPOROČILU

13. E-pravosodje sega na zelo raznolika področja in med drugim vključuje tudi uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije v pravosodju v Evropski uniji ter celo vrsto vprašanj, kot so projekti učinkovitejšega obveščanja strank v postopku, na primer s podatki o pravosodnih sistemih, zakonodaji in sodni praksi, objavljenimi na spletu, s sistemi elektronskega komuniciranja med strankami

⁽⁶⁾ Delovni dokument služb Komisije – Spremeni dokument k Sporočilu Svetu, Evropskemu parlamentu in Evropskemu socialno-ekonomskemu odboru „Za evropsko strategijo na področju e-pravosodja“ – Povzetek ocene učinka, 30.5.2008, SEC(2008) 1944.

⁽⁷⁾ Glej mnenje ENVP o vzpostavitvi Evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc (ECRIS) na podlagi člena 11 okvirnega sklepa 2008/XX/PNZ; na voljo (v angleškem jeziku) na spletni strani ENVP, www.edps.europa.eu pod naslovom „consultation“ in nato „opinions“, „2008“.

in sodišči ter uvedba popolnoma elektronskih postopkov. Sem spadajo tudi evropski projekti, kot je uporaba elektronskih orodij za snemanje obravnav, in projekti izmenjave informacij ali povezovanja.

14. Kljub temu raznolikemu področju uporabe ENVP ugotavlja, da bodo zajeti podatki o kazenskih postopkih in o sistemih civilnega in gospodarskega pravosodja, ne pa tudi o sistemih upravnega sodstva. Prav tako bo vzpostavljena povezava s kazenskim in civilnim atlasom, ne pa tudi z upravnim atlasom, čeprav bi bilo morda koristneje, da bi imeli državljani in podjetja dostop do sistemov upravnega sodstva, tj. upravnega prava in pritožbenega postopka. Zagotoviti bi bilo treba tudi povezavo z Združenjem državnih svetov. Te dopolnitve bi lahko bile koristnejše za državljane, ki iščejo pot skozi gozd, ki ga pogosto predstavlja upravno pravo z vsemi različnimi sodišči, saj bi jih boljše seznanjale s sistemi upravnega sodstva.

15. ENVP zato predlaga, da se v e-pravosodje vključijo tudi upravni postopki. Kot del te nove sestavine bi bilo treba začeti projekte e-pravosodja, s katerimi bi zagotovili opaznejšo vlogo pravil o varstvu podatkov pa tudi nacionalnih organov za varstvo podatkov, zlasti pri vrstah podatkov, ki se obdelujejo v okviru e-pravosodja. To bi bilo v skladu s t. i. londonsko pobudo, ki so jo organi za varstvo podatkov sprožili novembra 2006 z namenom „obveščanja o varstvu podatkov in izboljšanja njegove učinkovitosti“.

IV. NOVI OKVIRNI SKLEP O VARSTVU PODATKOV V OKVIRU POLICIJSKEGA IN PRAVOSODNEGA SODELOVANJA V KAZENSKIH ZADEVAH

16. Zaradi večje izmenjave informacij med pravosodnimi organi, predvidene v sporočilu, je uporaba pravnega okvira za varstvo podatkov še pomembnejša. ENVP v zvezi s tem ugotavlja, da je Svet Evropske unije 27. novembra, to je tri leta po prvem predlogu Komisije, sprejel okvirni sklep o varstvu podatkov v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah⁽⁸⁾. Ta novi zakonodajni akt bo poleg določb za varstvo podatkov v „prvem stebri“ iz direktive 95/46/ES zagotovil tudi splošni pravni okvir za varstvo podatkov za zadeve iz „tretjega stebra“.

17. ENVP pozdravlja ta pravni akt kot prvi opazni korak proti varstvu podatkov v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja. Vendar pa končno besedilo ne zagotavlja v

celoti zadovoljive ravni varstva podatkov. Okvirni sklep namreč zajema le policijske in pravosodne podatke, izmenjane med državami članicami, organi in sistemi EU, ne pa tudi domačih podatkov. Sprejeti okvirni sklep prav tako ne določa obveznosti razlikovanja med različnimi kategorijami posameznikov, na katere se nanašajo podatki, kot so osumljenci, storilci kaznivih dejanj, priče in žrtve, s čimer bi zagotovili ustrežnejša varovala pri obdelovanju njihovih podatkov. Nadalje ni v celoti skladen z direktivo 95/46/ES, zlasti pri omejitvi namenov, za katere so osebni podatki lahko nadalje obdelani. Niti ne predvideva neodvisne skupine ustreznih nacionalnih organov in organov EU za varstvo podatkov, ki bi lahko poskrbela za večjo usklajenost organov za varstvo podatkov ter znatno prispevala k enotni uporabi okvirnega sklepa.

18. Posledica tega bi bila, da bi hkrati z močnim prizadevanjem za razvoj skupnih sistemov čezmejnne izmenjave osebnih podatkov še vedno obstajale razlike v pravilih za obdelovanje teh podatkov in za uveljavljanje pravic državljanov v različnih državah EU.

19. ENVP še enkrat poudarja, da sta poleg drugih ukrepov, predvidenih za pospešitev čezmejnne izmenjave osebnih podatkov pri kazenskem pregonu, bistveni tudi visoka raven varstva podatkov v policijskem in pravosodnem sodelovanju ter skladnost z direktivo 95/46/ES. Ne le zato, ker je pravica državljanov, da se spoštuje njihova temeljna pravica varstva osebnih podatkov, temveč tudi zato, ker morajo organi kazenskega pregona zagotoviti izmenjavo kakovostnih podatkov, kar potrjuje tudi priloga sporočila o povezovanju kazenskih evidenc, zaupanje med organi v različnih državah in nazadnje tudi pravno veljavnost dokazov, pridobljenih s čezmejno izmenjavo.

20. ENVP zato spodbuja institucije EU, da ta elementa izrecno upoštevajo ne samo pri izvajanju ukrepov, predvidenih v sporočilu, temveč tudi zato, da bi čim prej začeli razmišljati o novih izboljšavah pravnega okvira varstva podatkov pri kazenskem pregonu.

V. PROJEKTI E-PRAVOSODJA

Orodja e-pravosodja na evropski ravni

21. ENVP priznava, da je izmenjava osebnih podatkov bistvena, če želimo ustvariti območje svobode, varnosti in pravice, zato podpira predlog strategije za e-pravosodje. Vendar hkrati poudarja, da je pri tem treba varovati podatke. Varstvo podatkov dejansko ni zgolj pravna obveznost, ampak tudi ključni element za uspeh predvidenih sistemov, npr. kakovost izmenjave podatkov. Enako velja tudi za

⁽⁸⁾ Še ni bil objavljen v UL.

institucije in organe, saj morajo poskrbeti za varstvo, ko obdelujejo podatke, pa tudi ko pripravljajo nove politike. Pravila in načela je treba uporabljati in upoštevati v praksi, še zlasti pri zasnovi in vzpostavljanju informacijskih sistemov. Varstvo zasebnosti in podatkov sta v bistvu „glavna dejavnika za uspeh“ cvetoče in uravnotežene informacijske družbe. Zato je smiselno, da se začne vanju vlagati čim prej.

22. ENVP v zvezi s tem poudarja, da v sporočilu ni predvidena osrednja evropska podatkovna zbirka, in je zadovoljen, da je bila prednost dana decentraliziranim strukturam. ENVP spominja, da je izdal mnenji o ECRIS⁽⁹⁾ in o prümški pobudi⁽¹⁰⁾. V mnenju o ECRIS je zapisal, da decentralizirana struktura preprečuje dodatno podvajanje osebnih podatkov v osrednji podatkovni zbirki. V mnenju o prümški pobudi pa je svetoval, da je treba med razpravo o povezovanju podatkovnih zbirk ustrezno upoštevati razsežnost sistema. Treba bi bilo uvesti predvsem specifične formate za sporočanje podatkov, na primer prošnje za izpis podatkov iz kazenske evidence, posredovane po spletu, ter pri tem upoštevati tudi jezikovne razlike. Prav tako bi bilo treba nenehno nadzirati točnost izmenjanih podatkov. Te elemente bi bilo treba upoštevati tudi pri pobudah na podlagi strategije za e-pravosodje.
23. Evropska komisija namerava prispevati k okrepitvi in razvoju orodij za e-pravosodje na evropski ravni ter pri tem tesno sodelovati z državami članicami in drugimi partnerji. Še naprej bo podpirala prizadevanja držav članic, vendar namerava tudi sama razviti vrsto računalniških orodij za boljšo interoperabilnost sistemov, lažji dostop javnosti do sodnega varstva in boljšo komunikacijo med pravosodnimi organi ter velike ekonomije obsega na evropski ravni. Kar zadeva interoperabilnost programske opreme, ki jo uporabljajo države članice, slednjim ni treba vsem uporabljati iste opreme (čeprav bi bila to najbolj praktična rešitev), vendar pa mora biti v celoti interoperabilna.
24. ENVP priporoča, da bi morali pri medsebojni povezanosti in interoperabilnosti sistemov ustrezno upoštevati načelo omejitve namena ter za podlago uporabiti standarde

varstva podatkov (zasnovano za varstvo zasebnosti – *privacy by design*). Vsako interakcijo med različnimi sistemi bi bilo treba natančno zabeležiti. Interoperabilnost ne bi smela nikoli omogočiti organu, ki ni pooblaščen za dostop ali uporabo določenih podatkov, da pridobi dostop prek drugega informacijskega sistema. ENVP znova poudarja, da interoperabilnost sama po sebi ne bi smela biti opravičilo za izogibanje načelu omejitve namena⁽¹¹⁾.

25. Zelo pomembno je tudi zagotoviti, da večja čezmejna izmenjava osebnih podatkov poteka pod povečanim nadzorom in ob boljšem sodelovanju med organi za varstvo podatkov. ENVP je že v mnenju z dne 29. maja 2006 o okvirnem sklepu o izmenjavi podatkov iz kazenskih evidenc⁽¹²⁾ poudaril, da predlagani okvirni sklep ne bi smel obravnavati le sodelovanja med osrednjimi organi, temveč tudi sodelovanje med različnimi pristojnimi organi za varstvo podatkov. To je sedaj še pomembnejše, kajti med pogajanja o nedavno sprejetem okvirnem sklepu o varstvu osebnih podatkov, ki se obdelujejo v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja⁽¹³⁾, je bila črtana določba o vzpostavitvi delovne skupine, ki bi združevala organe EU za varstvo podatkov in usklajevala njihove dejavnosti v zvezi z obdelavo podatkov v okviru policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah. Zato bi bilo treba poskrbeti za ustrezne mehanizme učinkovitega usklajevanja med organi za varstvo podatkov, da bi zagotovili učinkovit nadzor in dobro kakovost čezmejne izmenjave podatkov iz kazenskih evidenc⁽¹⁴⁾. Pri teh mehanizmih bi morali upoštevati tudi dejstvo, da je za nadzor nad infrastrukturo omrežja s-TESTA pristojen ENVP⁽¹⁵⁾. Navedene mehanizme, ki bi jih lahko razvili v tesnem sodelovanju z organi za varstvo podatkov, bi lahko dopolnila orodja za e-pravosodje.
26. V točki 4.2.1 sporočila je poudarjeno, da naj izmenjava podatkov iz kazenskih evidenc ne bi potekala samo v okviru pravosodnega sodelovanja, ampak naj bi zajemala tudi druge cilje, npr. dostop do določenih zaposlitev. ENVP poudarja, da je treba pri vsakršni obdelavi osebnih podatkov v namene, ki so drugačni kot tisti, zaradi katerih so bili podatki zbrani, upoštevati specifične pogoje iz veljavne zakonodaje o varstvu podatkov. Predvsem bi

⁽⁹⁾ Glej opombo 4, točka 18.

⁽¹⁰⁾ UL C 89, 10.4.2008, str. 4.

⁽¹¹⁾ UL C 91, 19.4.2006, str. 53. Glej tudi pripombe ENVP v zvezi s sporočilom Komisije o interoperabilnosti evropskih zbirk podatkov (Bruselj, 10. marec 2006).

⁽¹²⁾ UL C 313, 20.12.2006, str. 26.

⁽¹³⁾ Glej poglavje IV.

⁽¹⁴⁾ Glej mnenje ENVP o ECRIS, točke 8, 37 in 38.

⁽¹⁵⁾ S tem v zvezi glej točki 27 in 28.

smela biti nadaljnja obdelava osebnih podatkov dovoljena le zaradi uresničevanja ciljev iz zakonodaje Skupnosti o varstvu podatkov⁽¹⁶⁾ ter pod pogojem, da je ta nadaljnja obdelava določena z zakonodajnimi ukrepi.

27. V sporočilu je v zvezi s povezovanjem kazenskih evidenc navedeno, da bo Komisija v okviru priprav na začetek veljavnosti okvirnega sklepa o izmenjavi podatkov iz kazenskih evidenc opravila dve študiji izvedljivosti ter na tej podlagi usmerjala projekt in izmenjavo podatkov razširila tudi na državljane tretjih držav, ki so bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj. Leta 2009 bo Komisija vsem državam članicam dobavila programsko opremo, namenjeno hitri izmenjavi kazenskih evidenc. Ta referenčni sistem bo skupaj z omrežjem s-TESTA za izmenjavo podatkov omogočil vzpostavitev ekonomije obsega, saj bo državam članicam prihranjeno delo na področju razvoja, projekt pa bo tako mogoče tudi lažje upravljati.
28. ENVP zato pozdravlja uporabo omrežja s-TESTA, ki se je pri izmenjavi podatkov izkazalo za zanesljivo, ter priporoča, da se natančno določijo statistični dejavniki v zvezi s predvidenimi sistemi za izmenjavo podatkov; pri tem naj bi v ustrezni meri upoštevali tudi potrebo po zagotovitvi nadzora nad varstvom podatkov. Statistični podatki bi lahko na primer izrecno vsebovali elemente, kot je število zahtev za dostop do osebnih podatkov ali popravek teh podatkov, podatke o trajanju in celovitosti postopka posodabljanja, podatke o statusu oseb z dostopom do teh podatkov ter podatke o kršitvah varnosti. Statistični podatki in na njih temelječa poročila bi morali biti poleg tega v celoti na razpolago pristojnim organom za varstvo podatkov.

Samodejno prevajanje in podatkovna zbirka o prevajalcih

29. Samodejno prevajanje je koristen instrument in bo verjetno prispevalo k boljšemu vzajemnemu razumevanju zadevnih akterjev v državah članicah; ne bi pa smelo vplivati na kakovost izmenjanih informacij, zlasti kadar se te uporabljajo pri sprejemanju odločitev, ki imajo za zadevne osebe pravni učinek. ENVP opozarja, da je treba jasno opredeliti in omejiti uporabo samodejnega prevajanja. Če se pri posredovanju informacij, ki niso bile pravilno predhodno prevedene, uporabi samodejno prevajanje, npr. pri dodatnih komentarjih ali specifikacijah za posamezne primere, lahko to vpliva na kakovost posredovanih informacij ter posledično na odločitve, sprejete na osnovi teh informacij, in bi moralo biti zato načeloma izključeno⁽¹⁷⁾.

ENVP predlaga, naj Komisija upošteva to priporočilo pri ukrepih, sprejetih na podlagi sporočila.

30. Poročilo predstavlja poskus vzpostavitve podatkovne zbirke o sodnih prevajalcih in tolmačih, kar naj bi pripomoglo h kakovostnejšim prevodom in tolmačenju na tem področju. ENVP ta načrt odobrava, vendar opozarja, da bodo za navedeno podatkovno zbirko veljali zadevni predpisi o varstvu podatkov. Zlasti če bodo v zbirki tudi podatki o oceni uspešnosti prevajalcev, jo bodo morda morali pristojni organi za varstvo podatkov predhodno preveriti.

Za evropski akcijski načrt na področju e-pravosodja

31. V točki 5 sporočila je poudarjeno, da mora biti jasno določeno, kakšne so odgovornosti Komisije, držav članic oziroma drugih akterjev v okviru pravosodnega sodelovanja. Komisija bo v splošni vlogi koordinatorja spodbujala izmenjavo praks ter skrbela za oblikovanje, urejanje in usklajevanje informacij na portalu e-pravosodja. Poleg tega si bo še naprej prizadevala za povezeljivost kazenskih evidenc in bo neposredno odgovorna za civilnopravno omrežje, hkrati pa še naprej podpirala kazenskopravnega. Države članice bodo morale posodabljati informacije o svojih pravosodnih sistemih, navedene na spletnih straneh e-pravosodja. Drugi akterji so civilnopravna in kazenskopravna omrežja ter Eurojust, ki bodo v tesnem sodelovanju s Komisijo poskrbeli za orodja, ki naj bi omogočila učinkovitejšo pravosodno sodelovanje, predvsem orodja za samodejno prevajanje in varen sistem izmenjave. Sporočilu sta priložena osnutek akcijskega načrta in časovni razpored različnih projektov.
32. ENVP s tem v zvezi poudarja, da po eni strani nimamo osrednje evropske podatkovne zbirke in neposreden dostop do nacionalnih podatkovnih zbirk kazenskih evidenc drugih držav članic ni predviden, po drugi strani pa so na nacionalni ravni osrednji organi držav članic tisti, ki prevzemajo vso odgovornost. Države članice so v okviru tega mehanizma odgovorne za delovanje nacionalnih podatkovnih zbirk in za učinkovito izmenjavo. Ni pa jasno, ali so odgovorne tudi za programsko opremo za povezovanje. Komisija bo vsem državam članicam dobavila programsko opremo, namenjeno hitri izmenjavi kazenskih evidenc. Izmenjava podatkov bo istočasno potekala prek tega referenčnega sistema ter v omrežju s-TESTA.
33. Kot razume ENVP, naj bi podobne sisteme uporabljali tudi pri drugih podobnih pobudah na področju e-pravosodja, pri čemer bi bila Komisija odgovorna za skupno infrastrukturo, čeprav v sporočilu to ni izrecno navedeno.

⁽¹⁶⁾ Glej zlasti člen 13 direktive 95/46 in člen 20 uredbe (ES) št. 45/2001.

⁽¹⁷⁾ Glej točki 39 in 40 mnenja ENVP o ECRIS.

Predlaga, da se zaradi pravne varnosti ta odgovornost pojasni v ukrepih, sprejetih na podlagi sporočila.

mnenju o informacijskem sistemu za notranji trg (IMI) ⁽¹⁸⁾ pojasnil, da je ključnega pomena učinkovito in celovito zagotoviti ravnanje v skladu s pravili o varstvu podatkov.

Projekti e-pravosodja

34. V prilogi je seznam vrste projektov, ki naj bi jih razvili v naslednjih petih letih. Prvi projekt, razvoj spletnih strani e-pravosodja, se nanaša na portal e-pravosodja. Izvesti bi bilo treba študijo izvedljivosti in oblikovati portal. Poleg tega bi bilo treba zagotoviti upravljanje in spletne informacije v vseh jezikih EU. Drugi in tretji projekt se nanašata na povezovanje kazenskih evidenc; pri projektu 2 gre za povezovanje nacionalnih kazenskih evidenc, v okviru projekta 3 pa naj bi bil vzpostavljen evropski register državljanov tretjih držav, ki so bili obsojeni zaradi kaznivih dejanj, in sicer na podlagi študije izvedljivosti in po predložitvi zakonodajnega predloga. ENVP ugotavlja, da zadnjega projekta ni več v delovnem programu Komisije, ter se sprašuje, ali je Komisija spremenila načrte glede predvidenih projektov, ali pa je bil ta specifični projekt samo preložen na poznejši čas.
35. V sporočilu so naštetih tudi trije projekti na področju elektronskih izmenjav ter trije projekti v zvezi s pomočjo za prevajanje. Začel se bo pilotni projekt za postopno zbiranje gradiva za primerjalni večjezični pravni slovar. Drugi zadevni projekti se nanašajo na oblikovanje dinamičnih obrazcev, s katerimi naj bi bila opremljena evropska zakonodajna besedila, ter spodbujanje pravosodnih organov k uporabi videokonferenc. V okviru forumov e-pravosodja bodo organizirana letna srečanja o tematiki e-pravosodja in izvajalo se bo usposabljanje pravosodnih delavcev za pravosodno sodelovanje. ENVP predlaga, da bi bilo treba na takih srečanjih in v okviru navedenega usposabljanja v ustrezni meri upoštevati zakonodajo in prakso glede varstva podatkov.
36. V prilogi so torej predvidena raznovrstna evropska orodja, ki naj bi olajšala izmenjavo informacij med akterji iz različnih držav članic. Pomembno vlogo bo pri tem igral portal e-pravosodja, za katerega bo največji del odgovornosti nosila Komisija.
37. Skupni imenovalec številnih od teh orodij bo v tem, da bodo informacije in osebne podatke izmenjevali oziroma z njimi upravljali različni akterji na nacionalni ravni in na ravni EU, ki bodo morali uresničevati obveznosti v zvezi z varstvom podatkov ter ravnati v skladu z navodili nadzornih organov, ustanovljenih na podlagi direktive 95/46/ES oziroma uredbe (ES) št. 45/2001. ENVP je že v
38. Po eni strani to pomeni, da mora biti jasno določeno, kdo je odgovoren za obdelavo osebnih podatkov v teh sistemih, po drugi pa, da se ustrezni mehanizmi usklajevanja, zlasti glede nadzora, vzpostavijo, kadarkoli je potrebno.
39. Uporaba novih tehnologij je eden izmed temeljev pobud v zvezi z e-pravosodjem: povezovanje nacionalnih registrov, razvoj elektronskega podpisa, varna omrežja, virtualne platforme za izmenjavo ter pogostejša raba videokonferenc bodo v naslednjih letih ključni elementi pobud v zvezi z e-pravosodjem.
40. Vprašanja v zvezi z varstvom podatkov je zato treba upoštevati takoj, ko je to mogoče, in jih vključiti v predvidena orodja. Zlasti pomembna sta struktura sistema in izvajanje ustreznih varnostnih ukrepov. Z vključitvijo pristopa „zasnovano za varstvo zasebnosti“ v ustrezne pobude e-pravosodja bi omogočili učinkovito upravljanje osebnih podatkov ter zagotovili usklajenost z načeli varstva podatkov in varno izmenjavo podatkov med različnimi organi.
41. ENVP poleg tega opozarja, da tehnoloških orodij ne bi smeli uporabljati le za zagotavljanje izmenjave informacij, pač pa bi morali z njimi tudi izboljšati pravice zadevnih oseb. V tem pogledu ENVP pozitivno ocenjuje sporočilo, saj je v njem navedena možnost, da bi lahko državljani zaprosili za svoje podatke iz kazenske evidence preko spleta in sicer v jeziku po lastni izbiri ⁽¹⁹⁾. S tem v zvezi tudi opozarja, da je v mnenju o predlogu Komisije o izmenjavi kazenskih evidenc podprl možnost, da zadevna oseba od osrednjega organa države članice zahteva podatke o svoji kazenski evidenci, če prosilec je oziroma je bil prebivalec ali državljani zaprosene države članice ali države članice prosilke. ENVP je tudi predlagal, da bi na področju koordinacije sistemov socialne varnosti organ, ki je bližje zadevnim osebam, deloval kot organ „vse na enem mestu“. Zato spodbuja Komisijo, naj si še naprej prizadeva

⁽¹⁸⁾ UL C 270, 25.10.2008, str. 1.

⁽¹⁹⁾ Glej str. 6 sporočila.

za razvoj tehnoloških orodij ter predvsem za spletni dostop, kar bi državljanom omogočilo boljši pregled nad njihovimi osebnimi podatki, tudi kadar zamenjajo več držav članic.

VI. SKLEPI

42. ENVP podpira sedANJI predlog za vzpostavitev e-pravosodja in priporoča, da se upoštevajo naslednje pripombe iz tega mnenja:

- nedavno sprejeti okvirni sklep o varstvu osebnih podatkov na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah bi bilo treba skupaj z njegovimi pomanjkljivostmi upoštevati ne le pri izvajanju ukrepov, predvidenih v sporočilu, temveč tudi zato, da bi čimprej začeli razmišljati o novih izboljšavah pravnega okvira varstva podatkov pri kazenskem pregonu;
- upravni postopki v zvezi z e-pravosodjem. Začeti bi bilo treba projekte e-pravosodja, ki so del te nove sestavine, ter z njimi zagotoviti opaznejšo vlogo pravil o varstvu podatkov ter nacionalnih organov za varstvo podatkov, zlasti pri vrstah podatkov, ki se obdelujejo v okviru projektov e-pravosodja;
- prednost bi bilo treba dati decentralizirani strukturi;
- pri medsebojni povezljivosti in interoperabilnosti sistemov bi bilo treba ustrezno upoštevati načelo omejitve namena;

- jasno bi bilo treba določiti odgovornosti vseh akterjev, ki bodo sodelovali pri obdelavi osebnih podatkov v predvidenih sistemih, ter vzpostaviti mehanizme za učinkovito medsebojno usklajevanje organov za varstvo podatkov;
- pri obdelavi osebnih podatkov v druge namene, kot so tisti, za katere so bili zbrani, bi bilo treba zagotoviti izpolnjevanje specifičnih pogojev iz veljavne zakonodaje o varstvu podatkov;
- jasno bi bilo treba opredeliti in omejiti samodejno prevajanje ter s tem zagotoviti vzajemno poznavanje kaznivih dejanj brez poseganja v kakovost posredovanih informacij;
- pojasniti bi bilo treba, kakšna je odgovornost Komisije za skupne sisteme, kot je omrežje s-TESTA;
- kar zadeva uporabo novih tehnologij, bi bilo treba zagotoviti, da se vprašanja v zvezi z varstvom podatkov upoštevajo takoj, ko je to mogoče, ter si prizadevati za razvoj tehnoloških orodij, ki bi državljanom omogočila boljši pregled nad njihovimi osebnimi podatki, tudi kadar zamenjajo več držav članic.

V Bruslju, 19. decembra 2008

Peter HUSTINX

Evropski nadzornik za varstvo podatkov